

АНАЛІТИЧНА ІНФОРМАЦІЯ ПРО СТАН ВИКОНАННЯ МІСЦЕВИХ БЮДЖЕТІВ ЗА I ПІВРІЧЧЯ 2019 РОКУ

Доходи загального фонду місцевих бюджетів.

Протягом січня-червня 2019 року надходження до загального фонду місцевих бюджетів України (без урахування міжбюджетних трансфертів) склали 128,9 млрд грн, що становить 49,8% від затвердженого річного плану з урахуванням змін.

У порівнянні з аналогічним періодом 2018 року номінальне зростання надходжень становить 21,1 млрд грн або +19,5%¹. Відмітимо, що темпи приросту доходів у звітному періоді поточного року у порівнянні з минулорічними зменшилися – за підсумками I-го півріччя 2018 року показник приросту надходжень, порівняно з 2017 роком, становив 23,3%.

До бюджету міста Києва (загальний фонд без урахування трансфертів) протягом I-го півріччя надійшло 21,4 млрд грн, що становить 16,6% від загальної суми надходжень до усіх місцевих бюджетів України. Для порівняння: доходи міста Києва майже дорівнюють обсягам надходжень зведених бюджетів районів (21,7 млрд грн).

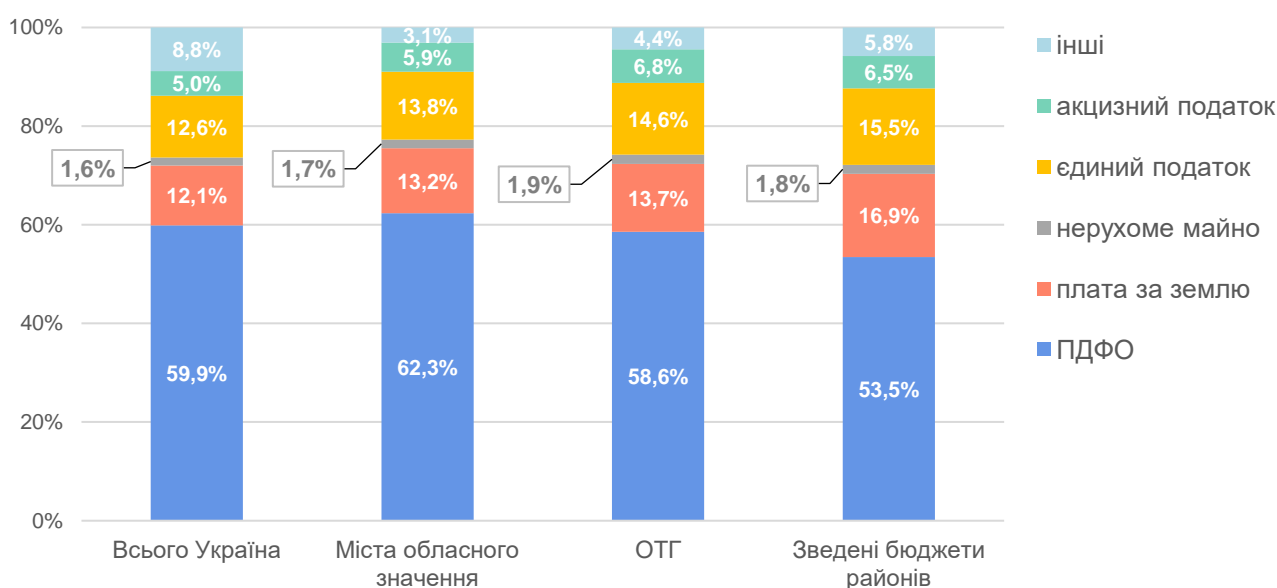
У доходах місцевих бюджетів найбільшу питому вагу займають надходження від сплати податку на доходи фізичних осіб – 77,2 млрд грн або 59,9% від загальної суми доходів загального фонду місцевих бюджетів. У порівнянні з I-м півріччям 2018 року надходження податку зросли на 13,9 млрд грн, або на 21,9%.

Наступним вагомим джерелом доходів місцевих бюджетів є плата за землю, що відноситься до податку на майно і є складовою місцевих податків. У структурі доходів загального фонду місцевих бюджетів **плата за землю** займає **12,1%** (рис 1). У звітному періоді місцевими бюджетами було отримано плати за землю 15,6 млрд грн, що на 23,4% (або на 3,0 млрд грн) більше від надходжень, отриманих за аналогічний період 2018 року. Поряд з іншими чинниками, на зростання надходжень

¹ За даними Держстату індекс цін за січень-червень 2019 року до відповідного періоду 2018 року складає 109,0%

від плати за землю вплинуло скасування з початку 2019 року пільгового оподаткування земельних ділянок, наданих для залізниць (за розрахунками, у 2019 році ПАТ «Укрзалізниця» має сплатити до місцевих бюджетів 4,2 млрд грн плати за землю, порівняно з 1,2 млрд грн, сплачених упродовж 2018 року²).

Рис 1. Структура надходжень доходів загального фонду місцевих бюджетів (без урахування трансфертів), I півріччя 2019 року

Значна частка у структурі доходів місцевих бюджетів належить надходженням **єдиного податку**. Його сума склала 16,2 млрд грн, що на 22,8% (або на 3 млрд грн) перевищує надходження минулого року і **становить 12,6%** від усієї суми доходів загального фонду місцевих бюджетів. Слід зазначити, що фізичними особами-підприємцями перераховано до місцевих бюджетів 12,0 млрд грн єдиного податку (або 74,2% від його загального обсягу).

Окремо необхідно зазначити про надходження **акцизного податку**. Протягом I-го півріччя місцеві бюджети отримали 6,4 млрд грн акцизного податку, у тому числі:

- 3,5 млрд грн – у вигляді відрахувань з державного бюджету частини акцизного податку з виробленого в Україні та ввезеного на митну територію України пального;

² URL: https://www.uz.gov.ua/press_center/up_to_date_topic/492353/

- 2,9 млрд грн – з реалізації суб'єктами господарювання роздрібною торгівлі алкогольних напоїв та тютюнових виробів.

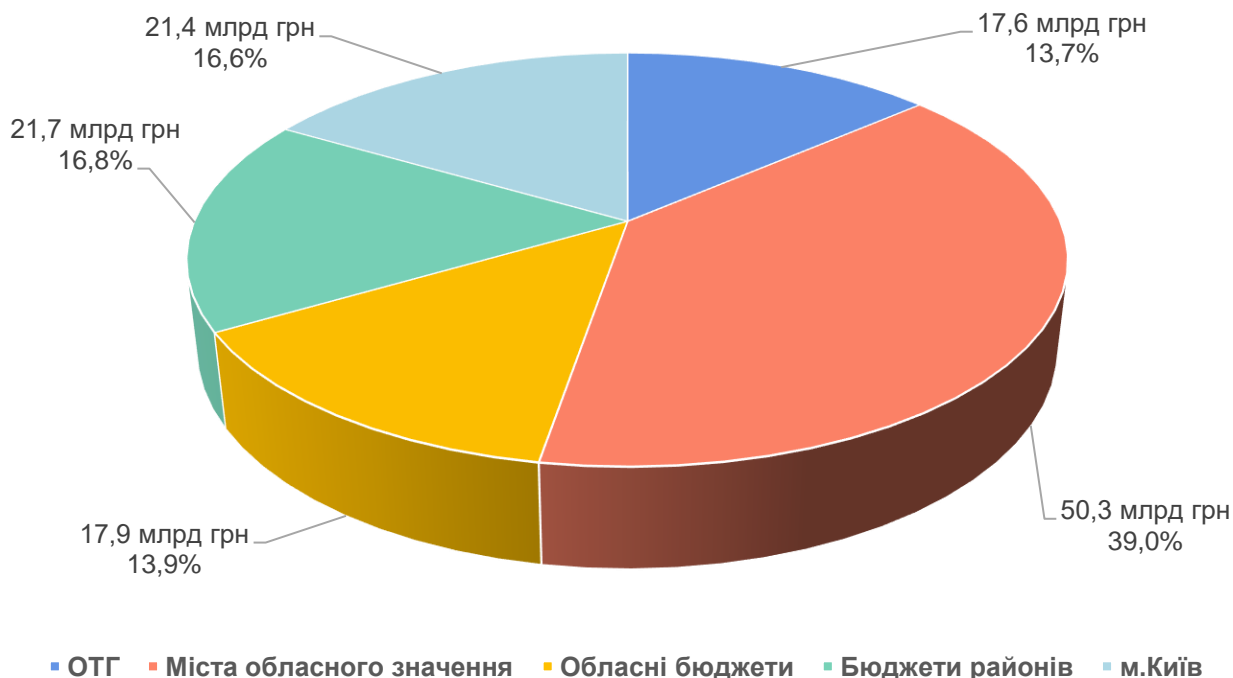
Необхідно відмітити, що відповідно до п.41 Прикінцевих та перехідних положень Бюджетного кодексу України та Закону України «Про внесення змін до Закону України "Про джерела фінансування дорожнього господарства України" щодо удосконалення механізму фінансування дорожньої галузі» № 1762 від 17.11.2016, починаючи з 2020 року місцеві бюджети не будуть отримувати відрахувань частини акцизного податку з виробленого в Україні та ввезеного на митну територію України пального, оскільки вся сума цього податку буде зараховуватися до державного дорожнього фонду (тобто, до спеціального фонду державного бюджету).

Наявні тенденції та соціально-економічна ситуація дають підстави робити висновки про те, що за підсумками 2019 року сума надходжень до загального фонду місцевих бюджетів становитиме в межах 277-280 млрд грн.

Доходи загального фонду бюджетів об'єднаних територіальних громад.

У 2019 році прямі міжбюджетні відносини з державним бюджетом мають **806 об'єднаних територіальних громад** (з урахуванням 24 міст обласного значення, в яких відбулося приєднання). За перше півріччя 2019 року доходи загального фонду ОТГ (без урахування трансфертів з державного бюджету) склали 17,6 млрд грн, що становить 13,7% від загального обсягу доходів усіх місцевих бюджетів України (рис 2).

**Рис 2. Структура доходів загального фонду
(без трансфертів) за рівнями місцевих бюджетів
(6 міс 2019), у млрд грн та %**

По **665-ти ОТГ**, які мали прямі міжбюджетні відносини у 2018 році (по яких наявна коректна порівняльна база), надходження у I-му півріччі поточного року склали 10,7 млрд грн, що на 18,7% більше минулорічного показника.

У загальній структурі доходів загального фонду 665-ти ОТГ питома вага податку на доходи фізичних осіб становить 57,5%, його надходження склали 6,2 млрд грн. Крім цього, надійшло: плати за землю – 2,0 млрд грн, єдиного податку – 1,5 млрд грн, податку на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки – 205,7 млн грн.

Детально динаміку та структуру надходжень по 665 ОТГ, утворених у 2015-2017 роках, можна побачити в табл 1. В таблиці окремо виділено показники по 141 ОТГ, утворених в 2018 році, так як у 2019 році ці ОТГ вперше перейшли на прямі міжбюджетні відносини, а отже почали отримувати 60% ПДФО до своїх бюджетів. При цьому варто звернути увагу, що серед 141 ОТГ, утворених у 2018 році, є 24 міста обласного значення, які отримували ПДФО навіть до приєднання до них громад.

Таблиця 1. Структура доходів загального фонду місцевих бюджетів у І-му півріччі 2019 року.

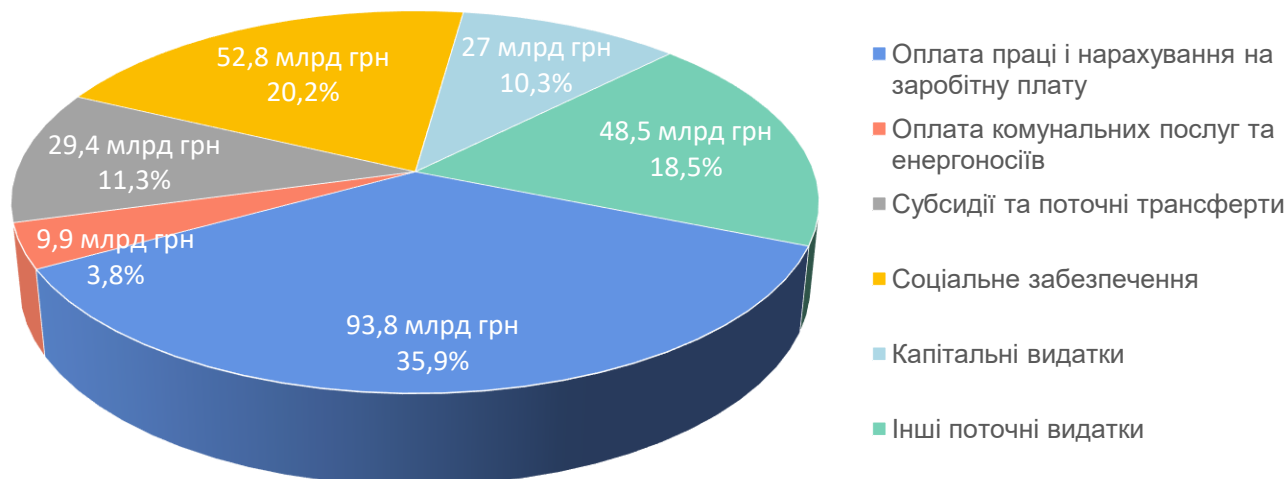
Найменування платежів	806 ОТГ (8315,3 тис. осіб)	у тому числі:				
		665 ОТГ, утворених у 2015-2017 роках (5620,7 тис. осіб)			141 ОТГ, утворена у 2018 році (у т.ч. 24 міста обласного значення, в яких відбулося приєднання) (2694,6 тис. осіб)	
	Надходження за І-ше півріччя 2019 року	Надходження		Відхилення		Надходження за І-й квартал 2019 року
І-ше півріччя 2018 року		І-ше півріччя 2019 року	+/-	%		
Всього	17 587,0	9 021,5	10 705,5	1 684,0	118,7%	6 881,5
Податок на доходи фізичних осіб	10 303,6	5 214,3	6 160,8	946,5	118,2%	4 142,8
Акциз податок (всього)	1 198,1	713,3	715,6	2,3	100,3%	482,4
- у т.ч. акцизний податок з палива	816,1	568,0	552,9	-15,1	97,3%	263,2
Місцеві податки і збори (всього)	5 337,1	2 752,8	3 372,2	619,4	122,5%	1 964,9
у тому числі:						
- плата за землю	2 415,5	1 266,1	1 966,0	699,9	155,3%	449,5
- єдиний податок	2 561,4	1 318,0	1 535,7	217,7	116,5%	1 025,8
- нерухоме майно	334,3	155,8	205,7	49,9	132,0%	128,6
Плата за надання адміністративних послуг	203,9	112,7	118,9	6,2	105,5%	85,0

Відмітимо, що на сьогодні загальна чисельність населення, що зареєстрована в об'єднаних територіальних громадах становить 8315,3 тис. осіб. У 141-й ОТГ, у яких перші вибори відбулися у 2018 році (з урахуванням приєднання) загальна кількість зареєстрованих мешканців становить 2694,6 тис. осіб, з яких 1793,1 тис. осіб (66,5%) проживає у 24-х містах обласного значення, в яких відбулося приєднання територіальних громад.

Видатки місцевих бюджетів (сукупно по загальному та спеціальному фондах з урахуванням міжбюджетних трансфертів).

Загальний обсяг видатків місцевих бюджетів у січні-червні 2019 року склав 261,5 млрд грн, що на 10,1 млрд грн менше від обсягу видатків, здійснених за аналогічний період 2018 року. Із зазначеної суми видатки загального фонду у поточному році склали 225,8 млрд грн, що на 13,9 млрд грн менше минулорічного.

Рис 3. Структура видатків місцевих бюджетів (загальний та спеціальний фонди), I півріччя 2019 року

В структурі видатків місцевих бюджетів переважають видатки на оплату праці та нарахування на заробітну плату (36%), видатки на соціальне забезпечення (20%), та інші поточні видатки (18,5%).

Із загального фонду бюджетів ОТГ, в яких зареєстровано майже 20% населення України, профінансовано видатків на суму 28,6 млрд грн (що становить 11% загальної суми видатків усіх місцевих бюджетів України), у тому числі:

- на зарплату з нарахуваннями спрямовано 18,5 млрд грн (64,7% від всієї суми видатків),
- на оплату комунальних послуг та енергоносіїв – 1,7 млрд грн (6,0%).

Міжбюджетні трансферти. Протягом січня-червня 2019 року місцевими бюджетами отримано з державного бюджету трансфертів на загальну суму 136,1 млрд грн, зокрема:

- базова дотація – 5,2 млрд грн (що становить 3,8% від обсягу отриманих місцевими бюджетами трансфертів);
- медична субвенція – 27,7 млрд грн (20,4% від обсягу отриманих місцевими бюджетами трансфертів);

- освітня субвенція – 42,1 млрд грн (30,9% від обсягу отриманих місцевими бюджетами трансфертів);
- субвенції на соціальний захист населення – 48,7 млрд грн (35,8% від обсягу отриманих місцевими бюджетами трансфертів);
- субвенція на формування інфраструктури ОТГ – 0,7 млрд грн (0,5% від обсягу отриманих місцевими бюджетами трансфертів);
- субвенція на здійснення заходів щодо соціально-економічного розвитку окремих територій – 2,0 млрд грн (1,5% від обсягу отриманих місцевими бюджетами трансфертів);
- субвенція на утримання доріг – 6,6 млрд грн (4,8% від обсягу отриманих місцевими бюджетами трансфертів).

До державного бюджету з місцевих перераховано 3,4 млрд грн реверсної дотації.

Ця публікація була підготовлена за підтримки Європейського Союзу та його держав-членів Данії, Естонії, Німеччини, Польщі та Швеції. Зміст цієї публікації є виключною відповідальністю її авторів та не може жодним чином сприйматися як такий, що відображає погляди Програми «U-LEAD з Європою», Шведсько-українського проекту «Підтримка децентралізації в Україні», Європейського Союзу та його держав-членів Данії, Естонії, Німеччини, Польщі та Швеції.

Матеріали підготовлено на підставі даних Міністерства фінансів України, Державної казначейської служби України експертами Програми «U-LEAD з Європою» та проекту SKL International:

- Віктором Венцелем, експертом Програми «U-LEAD з Європою»
- Юлією Сибірянською, радницею Програми «U-LEAD з Європою»
- Ігорем Герасимчуком, експертом проекту SKL International

08.08.2019